

PPM2215 การบริหารตลาดการเงิน

Financial Market Management

อาจารย์ ดร.ภูติศ นอขุนทด
วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

หน้าที่ของเงิน

การเกิดขึ้นของเงินตราชนิดต่างๆ ยังทำให้เกิดหน้าที่ของเงินด้านอื่นๆ ตามมาอีก โดยเฉพาะประโยชน์ที่ได้รับในทางเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้สามารถจำแนกหน้าที่หลักของเงินได้เป็น 4 ประการ คือ

1. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of Exchange)

เป็นหน้าที่อันดับแรกและสำคัญที่สุดของเงิน ซึ่งเงินทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่การแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันโดยเป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายมากกว่าระบบแลกเปลี่ยนสินค้ากันโดยตรงแบบดั้งเดิม นอกจากนี้ การใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนยังช่วยทำให้เกิดการแบ่งงานกันทำตามความถนัด (Division of labour) อันเป็นการช่วยสะสมองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ (Specialization) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มผลผลิตการผลิตในระบบเศรษฐกิจสูงขึ้น

ปัจจุบันเงินที่สังคมทั่วไปยอมรับในวงกว้างในการเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน ได้แก่

เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน(เงินเครดิต) เนื่องจากมีเสถียรภาพหรือค่าค่อนข้างคงที่ ไม่เคลื่อนไหวขึ้นลงได้ง่าย ตลอดจนสามารถพกติดตัวและเป็นที่สังเกตได้ง่าย อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของเงินที่ดี

หน้าที่ของเงิน

2. เป็นมาตรฐานของการวัดค่า (of Exchange)

เงินเป็นหน่วยกลางสำหรับวัดค่าของสินค้าและบริการทุกชนิด ซึ่งมีข้อดีคือ ทำให้สามารถกำหนดราคาสินค้าทุกชนิดเป็นหน่วยเงินตราเดียวกันหมด สามารถเปรียบเทียบมูลค่าของสินค้าและบริการต่างๆได้ง่าย ทำให้การค้าขายเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วขึ้น และยังได้ทำให้เกิดระบบการบันทึกบัญชี(Accounting System) ขึ้น เพราะสามารถที่จะเปรียบเทียบตัวเลขและรวบรวมมูลค่าของสินค้าและบริการต่างๆได้ เนื่องจากมีหน่วยนับเดียวกัน

หน้าที่ของเงิน

3. เป็นเครื่องมือรักษามูลค่าที่ดี (Store of Value)

เมื่อเปรียบเทียบกับระบบของแลกเปลี่ยนโดยตรงในอดีต ซึ่งทำให้ไม่สามารถเก็บรักษามูลค่าของสิ่งของต่างๆไว้ได้นาน ในทางตรงกันข้าม เงินที่คนนำมาแลกเปลี่ยนกันกลับกลายเป็นสินทรัพย์ที่คนทั่วไปนิยมสะสมไว้กัน เนื่องจากแสดงถึงฐานะและอำนาจซื้อได้ตลอดระยะเวลาในอนาคต และมีสภาพคล่องมากที่สุด สามารถซื้อสินค้าและบริการทุกชนิดตามความต้องการได้อย่างทันที

การเก็บรักษาค่าของเงินในปัจจุบันนั้น คนส่วนใหญ่มักนิยมเก็บรักษาในรูปของ **เงิน** **เครดิต** ประเภทต่างๆ เช่นเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ เป็นต้น เนื่องจากให้ผลตอบแทนกลับมาในรูปของดอกเบี้ย ต่างจากการถือ **เงินสด** ไว้ในมือซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้หรือผลตอบแทน

อย่างไรก็ดี หากมองในบทบาทหน้าที่ของเงินแล้วเงินเครดิตในรูปแบบดังกล่าว เป็นเพียงเครื่องมือสะสมค่า แต่ไม่สามารถนำมาเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการได้โดยตรง ซึ่งแตกต่างจากเหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน อันเป็นทั้งสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนและเครื่องมือรักษาค่า

จึงกล่าวได้ว่า “สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่านั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน แต่สิ่งที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนนั้นจะเป็นเครื่องรักษามูลค่าไปเอง”

หน้าที่ของเงิน

3. เป็นมาตรฐานการชำระหนี้ภายหน้า (Standard of Deferred Payments)

การให้ยืมสิ่งของกันโดยตรงในอดีตอาจทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจว่าสิ่งของที่ได้รับคิมนั้นจะมีคุณลักษณะเหมือนเดิมกับสิ่งของที่ให้ยืมไป ซึ่งต่างจากการให้ **กู้ยืมเงิน** ที่ให้ **กู้ยืม** จะมีเสถียรภาพมากกว่า ไม่ทำให้เจ้าหนี้ลูกหนี้เสียเปรียบกันมากเกินไป เงินจึงเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ในอนาคตที่ดี

ซึ่งการให้ **กู้ยืมเงิน** กันนี้เองจะช่วยให้เกิดการขยายตัวทาง **การค้าและการลงทุน** อันทำให้เศรษฐกิจเติบโตขึ้นในที่สุด และยังทำให้เกิดระบบการให้ **สินเชื่อ** (Credit System) ของ **สถาบันการเงิน** ขึ้น ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ **ผู้มีเงินออมและผู้ที่ยากจน** ซึ่งถ้าขาดหน้าที่นี้ไป การขยายตัวทางการค้าและการลงทุนในระบบเศรษฐกิจก็จะกระทำไม่ได้ **ค่อนข้างจำกัด**

หน้าที่ของเงินทั้ง 4 ประการ จะเห็นได้ว่า เงื่อนไขของการทำหน้าที่ของเงินที่ดีนั้น จะขึ้นอยู่กับว่า เงินนั้นๆจะต้องมีคุณลักษณะของที่เงินที่ดี โดยเฉพาะ **ค่าของเงิน** (Value of Money) จะต้องมี **เสถียรภาพหรือคงที่** เพราะหากค่าของเงินเปลี่ยนแปลงรวดเร็วคนทั่วไปจะขาดความเชื่อถือและไม่ยอมรับเงิน เงินนั้นก็จะไม่สามารถทำหน้าที่ของเงินได้ต่อไป เช่นนี้ในปัจจุบันรัฐบาลโดยเจ้าหน้าที่ทางการเงินจึงมีหน้าที่รักษาเสถียรภาพของเงินตรา โดยควบคุมมิให้ปริมาณเงินมีมากหรือน้อยเกินความต้องการของระบบเศรษฐกิจ

คุณลักษณะของเงินที่ดี

1. เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป (Acceptability)
2. เป็นสิ่งของมีค่าหายาก (Scarcity)
3. มีความคงทนถาวร (Durability)
4. เงินหน่วยเดียวกันต้องมีรูปแบบและลักษณะของส่วนผสมที่เหมือนกัน (Homogeneity)
5. มีเสถียรภาพในมูลค่า (Stability in Value) ลักษณะของเงินที่ดีนั้นจำเป็นต้องมีค่าที่ไม่เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เพราะหากค่าเงินเปลี่ยนแปลงมากเกินไป จะทำให้คนขาดความเชื่อมั่นในการนำเงินไปเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน และมีการเลิกเก็บเงินโดยหันไปถือสินทรัพย์อื่นๆ แทน
6. เป็นสิ่งที่สังเกตได้ง่าย (Ease of Recognition)
7. แบ่งออกเป็นหน่วยย่อยๆ ได้ (Divisibility)
8. นำติดตัวไปได้ง่าย (Portability)

ค่าของเงิน

ค่าของเงิน (Value of Money) หมายถึง อำนาจซื้อ (Purchasing Power) สินค้าและบริการที่จะช่วยให้มนุษย์ได้**อุปโภคบริโภค**ในสิ่งที่ตนเองต้องการ

ถ้าเงินแต่ละหน่วยใช้ซื้อ**สินค้าและบริการ**ได้เป็นจำนวนมากขึ้น ก็แสดงว่า**ค่าของเงินมากขึ้น**

ถ้าเงินแต่ละหน่วยใช้ซื้อ**สินค้าและบริการ**ได้เป็นจำนวน**น้อยลง** ก็แสดงว่า**ค่าของเงินลดลง**

โดยปกติค่าของเงินแต่ละหน่วยที่ใช้ในพื้นที่นั้นจะมีค่าคงที่ หากราคาสินค้าและบริการในพื้นที่นั้นไม่เปลี่ยนแปลง แต่หากราคาสินค้าและบริการมีการปรับตัวสูงขึ้นหรือลดลง ก็ย่อมส่งผลกระทบต่ออำนาจซื้อสินค้าและบริการให้ลดลงหรือเพิ่มขึ้น ซึ่งย่อมทำให้ค่าของเงินลดลงหรือเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นั่นเอง

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงค่าของเงินยังขึ้นอยู่กับปัจจัยภายนอกพื้นที่คือ อัตราแลกเปลี่ยน

ค่าของเงินจำแนกเป็น 2 ชนิด

1. **ค่าของเงินภายใน (Internal Value)** หมายถึง อำนาจในการซื้อของเงินในการซื้อสินค้าและบริการภายในพื้นที่ เช่น ค่าเงินภายในประเทศไทย คือ **ค่าภายในของเงินบาท** เป็นอำนาจซื้อสินค้าและบริการภายในประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงค่าเงินภายในของพื้นที่จึงพิจารณาได้จากการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาสินค้า

สินค้าและบริการในพื้นที่หนึ่งย่อมมีหลายชนิด การปรับเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสินค้าก็อาจเป็นไปได้ในทิศทางที่แตกต่างกันและไม่เท่ากัน

ดังนั้น **การวัดค่าเงินภายใน**จะต้องเปรียบเทียบกับระดับราคาสินค้าโดยทั่วไป (General Price Level) ซึ่งเป็นราคาเฉลี่ยที่อยู่ในรูปของ “ดัชนีราคา (Price Index)”

ตารางดัชนีราคาผู้ผลิตของประเทศและอัตราเปลี่ยนแปลง
แบ่งตามกิจกรรมการผลิต (CPA)
พฤศจิกายน 2565
2558 = 100

หมวด	สัดส่วนน้ำหนักปีฐาน	ดัชนี				อัตราเปลี่ยนแปลง		
		พ.ย.65	ต.ค.65	พ.ย.64	ม.ค.- พ.ย.65	พ.ย.65/ ต.ค.65	พ.ย.65/ พ.ย.64	ม.ค.- พ.ย.65/ ม.ค.- พ.ย.64
รวมทุกรายการ	100.00	113.7	115.2	106.1	113.1	-1.3	7.2	10.9
ผลิตภัณฑ์เกษตรกรรม และการประมง	10.62	111.4	111.4	105.1	112.4	0.0	6.0	7.7
ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	9.48	109.9	110.3	103.4	111.0	-0.4	6.3	7.8
ผลิตภัณฑ์จากการประมง	1.15	123.8	120.5	119.1	124.1	2.7	3.9	6.8
ผลิตภัณฑ์จากเหมือง	3.41	179.4	203.3	119.8	159.0	-11.8	49.7	66.1
ถ่านหินและลิกไนต์	0.08	100.0	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0	0.0
ปิโตรเลียมดิบและก๊าซธรรมชาติ	2.73	196.9	226.7	122.6	171.3	-13.1	60.6	85.0
สินแร่โลหะ	0.03	143.2	147.8	145.9	157.5	-3.1	-1.9	21.9
ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ได้จากการทำเหมือง	0.57	109.1	109.1	108.0	108.6	0.0	1.0	0.4
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	85.97	111.4	112.2	105.7	111.4	-0.7	5.4	9.2
ผลิตภัณฑ์อาหาร	12.40	111.2	111.6	104.6	110.0	-0.4	6.3	7.0
เครื่องดื่ม	3.38	102.1	102.2	100.3	101.1	-0.1	1.8	1.0
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	0.54	107.4	107.4	107.4	107.4	0.0	0.0	6.0
สิ่งทอ	2.08	103.9	104.1	100.4	102.8	-0.2	3.5	3.7
เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย	1.86	102.5	102.6	100.8	102.1	-0.1	1.7	1.6
เครื่องหนังและผลิตภัณฑ์	0.51	101.5	101.5	101.2	101.4	0.0	0.3	0.5
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	0.80	102.5	102.7	100.9	102.2	-0.2	1.6	2.6
กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ	0.99	113.1	112.8	104.9	109.6	0.3	7.8	5.1
สิ่งพิมพ์และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพิมพ์	0.57	101.3	101.3	99.6	100.7	0.0	1.7	1.0
ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นปิโตรเลียม	7.31	168.5	172.8	129.3	171.6	-2.5	30.3	63.0
เคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี	5.56	111.1	110.6	111.1	113.4	0.5	0.0	11.0
ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม	0.69	96.9	96.9	100.4	97.1	0.0	-3.5	-3.3
ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก	4.50	102.1	104.1	105.4	106.6	-1.9	-3.1	2.6

ค่าของเงินจำแนกเป็น 2 ชนิด

2. **ค่าของเงินภายนอก (External Value)** คือ อำนาจซื้อของเงินในการซื้อสินค้าและบริการจากภายนอกพื้นที่ เช่น ค่าเงินภายนอกของเงินบาท เป็นอำนาจซื้อของเงินบาทในการแลกซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศ เป็นต้น

แม้ว่าค่าภายนอกของเงินจะมีการเปลี่ยนแปลงตามราคาสินค้าเช่นเดียวกับค่าเงินภายใน แต่เนื่องจากการซื้อขายสินค้าและบริการจากต่างประเทศมักกระทำโดยเงินคนละสกุลกับการซื้อขายภายในประเทศ **ราคา**ที่นำมาใช้จึงเป็นราคาสินค้าและบริการของเงินตราสกุลหนึ่งเมื่อเทียบกับราคาสินค้าของเงินตราสกุลอื่น

ดังนั้น **ค่าของเงินภายนอก**จึงถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของ “อัตราการเปลี่ยนแปลง (Exchange Rate)” เช่น

อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐกับเงินบาทมีค่าเป็น **1:30**

ถ้าสมมติให้คนไทย ซื้อสินค้าจากสหรัฐอเมริกาในราคาหน่วยละ 1 ดอลลาร์ ซึ่งเท่ากับเงิน 30 บาท ที่จะสามารถซื้อสินค้าดังกล่าวได้

ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนปรับตัวเป็น **1:35** ก็แสดงว่าคนไทยต้องใช้เงินบาทเพิ่มขึ้นเป็น 35 บาทในการซื้อสินค้าดังกล่าวที่มีราคาหน่วยละ 1 ดอลลาร์เท่าเดิม

จะเห็นได้ว่า อำนาจซื้อของค่าเงินบาทและค่าเงินบาทได้ลดลงจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยน คือ เงินบาท**อ่อนค่า**ลงเมื่อเทียบกับเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ

สรุป หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น (Appreciation) เมื่อเทียบกับเงินสกุลอื่น หมายถึงเงินบาทแต่ละหน่วยสามารถแลกเป็นเงินสกุลอื่นได้จำนวนมากขึ้น แสดงว่าอำนาจซื้อและค่าของเงินบาทก็จะเพิ่มตามไปด้วย

แต่ถ้าเงินบาทอ่อนค่าลง (Depraciation) หมายความว่าเงินบาทแต่ละหน่วยแลกเป็นเงินสกุลอื่นได้จำนวนน้อยลง จะทำให้อำนาจซื้อและค่าของเงินบาทลดลง

อุปสงค์ต่อเงินและอุปทานของเงิน

1. อุปสงค์ต่อเงิน (Demand for Money)

คือ ปริมาณเงินทั้งหมดที่ระบบเศรษฐกิจต้องการถือไว้ในขณะใดขณะหนึ่งซึ่งปัจจุบันทฤษฎีการเงินของสำนักเคนส์ได้ถูกนำมาใช้เป็นเหตุผลสำหรับอธิบายความต้องการถือเงินอย่างกว้างขวางมากที่สุด โดยได้จำแนกความต้องการถือเงินออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

(1) **ความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอย** เป็นความต้องการทั้งบุคคลทั่วไปและหน่วยธุรกิจในการถือเงินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายประจำวัน การถือเงินแบบนี้จึงขึ้นอยู่กับรายได้ ทั้งในแง่ “จำนวนรายได้” ที่ได้รับคือ ความต้องการถือเงินใช้จ่ายประจำวันจะเพิ่มขึ้นตามการเพิ่มขึ้นของรายได้ และขึ้นอยู่กับ “ระยะเวลาในการได้รับรายได้เมื่อเทียบกับรายจ่ายที่จะเกิดขึ้น” เช่น

ในทางปฏิบัติลูกจ้างส่วนใหญ่มักได้รับรายได้เดือนละครั้ง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องถือเงินไว้ให้เพียงพอสำหรับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวันให้ได้ตลอดช่วงเวลาดังกล่าว

แต่ถ้าหากระยะเวลาที่จะได้รับรายได้แต่ละครั้งยิ่งห่างกันมากเพียงใด ปริมาณเงินที่ต้องถือไว้ใช้จ่ายก็จะยิ่งมากตามไปด้วย

ซึ่งก็คือ ในกรณีที่มีรายได้ก็เท่ากัน ผู้ที่มีรายได้เดือนละครั้ง ย่อมต้องถือเงินไว้เป็นจำนวนมากกว่าผู้ที่มีรายได้สัปดาห์ละครั้ง

(2) ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน

เป็นความต้องการถือเงินเอาไว้เผื่อค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นโดยกระทันหัน สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เช่น อุบัติเหตุ และการเจ็บไข้ได้ป่วย หรือ การนัดประท้วงหยุดงานของหน่วยธุรกิจ

ความต้องการถือเงินลักษณะนี้ จึงขึ้นอยู่กับรายได้เช่นเดียวกับความต้องการถือเงินเพื่อจับจ่ายใช้สอยในชีวิตประจำวัน โดยผู้ที่มี**จำนวนรายได้มาก**ย่อมสามารถกันเงินเอาไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉินได้มาก **แต่ถ้ามีรายได้น้อย**ก็จะสามารถกันเงินได้น้อยหรือไม่มีเลย

(3) ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไร

ผู้ที่มีรายได้เหลือจากการใช้จ่ายใช้สอยและเก็บไว้ยามฉุกเฉินแล้ว รายได้ดังกล่าวก็จะถูกนำไปแสวงหาผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งโดยทั่วไปอาจฝากไว้กับ **สถาบันการเงินหรือซื้อหลักทรัพย์** ในขณะที่รอการตัดสินใจว่าจะเก็บออมไว้ในรูปแบบใดจึงจะได้ผลตอบแทนที่น่าพอใจ ผู้ออมก็จะถือเงินเอาไว้จึงเรียกว่า ความต้องการถือเงินเพื่อเก็งกำไรหรือหาผลตอบแทน

อัตราดอกเบี้ยปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำ
(ต่ำกว่าระดับผลตอบแทนของพันธบัตรที่ถือไว้)

ผู้ถือจะไม่ขายพันธบัตรนี้ในราคา **100** บาท

แต่จะขายพันธบัตรใน ราคาสูงกว่า **100** บาท
(ราคาหลักทรัพย์สูง)

คนจะคาดการณ์ว่า ราคาพันธบัตรในอนาคตจะลดลง

คนจะลดการถือครองพันธบัตรน้อยลง

ปริมาณเงินที่ถือเพื่อเก็งกำไรมากขึ้น

2. อุปสงค์ของเงิน (Supply for Money)

คือ ปริมาณเงินที่หมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจในขณะใดขณะหนึ่ง (โดยไม่นับรวมเงินที่อยู่ในมือของรัฐบาลและสถาบันรับฝากเงิน เนื่องจากมิได้นำออกใช้หมุนเวียน) ซึ่งอุปทานของเงินจะมีจำนวนมากน้อยเท่าใดจะไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย แต่ขึ้นอยู่กับ**นโยบายการเงิน**ของรัฐบาลหรือธนาคารกลาง

ปริมาณเงิน

แต่ละประเทศใช้เงินเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนหลายชนิด บางชนิดเป็นที่ยอมรับวงกว้างในประเทศหนึ่ง แต่อาจไม่เป็นที่นิยมในอีกประเทศหนึ่ง

ดังนั้น การนับปริมาณเงิน ของแต่ละประเทศจึงแตกต่างกัน จำแนกได้ 2 ความหมายคือ

1. ปริมาณเงินตามความหมายแคบ
2. ปริมาณเงินตามความหมายกว้าง